

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ มूलนิธิตีศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา
วิสาขบูชา ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา วิสาขบูชา ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันวิสาขบูชา ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๘ มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดย ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานมูลนิธิฯ พร้อมด้วย คณะวิทยากรของมูลนิธิฯ ได้จัดให้มีการสนทนาธรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญนี้ ตั้งแต่ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

การสนทนาธรรมในวันนี้มีผู้สนใจทั้งผู้ใหม่และเก่าเข้าร่วมฟังเป็นจำนวนมาก เก้าอี้ที่จัดไว้เสริมโดยรอบอาคารเต็มทุกที่ ท่านผู้ฟังต้องนั่งได้ร่วมโพธิ์และสาละด้านนอก รวมถึงภายในเต็นท์ที่จัดไว้เพื่อนั่งรับประทานอาหาร

บางส่วนอีกด้วย และเช่นเคยที่ท่านผู้มีจิตศรัทธาได้นำอาหารและเครื่องตีมานาชนิด มาออกร้านบริการแก่ผู้เข้าฟังการสนทนาธรรมในวันสำคัญนี้เป็นจำนวนมาก ขอกราบอนุโมทนาท่านเจ้าภาพอาหารคาวหวาน ผลไม้ น้ำดื่ม ทุกท่าน และขออนุโมทนาท่านเจ้าภาพในการจัดดอกไม้ รวมถึงทุกท่านที่ร่วมกันจัดดอกไม้บูชาพระบรมสารีริกธาตุอย่างสวยงามและมีความหมาย ในครั้งนี้ด้วยครับ

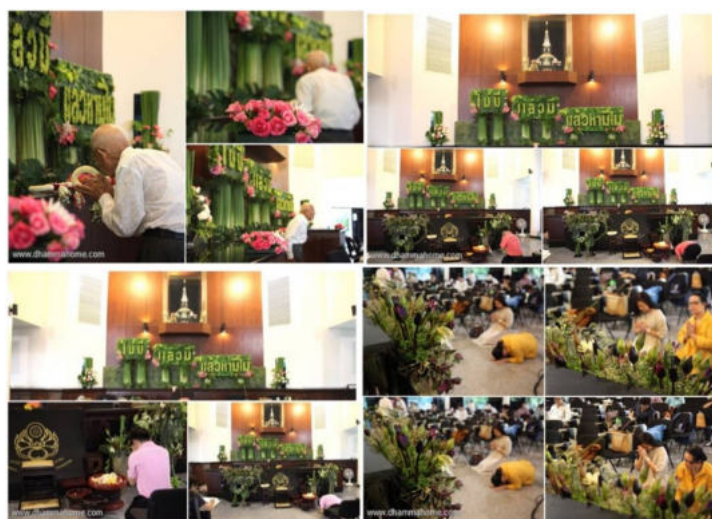

บุคคลผู้ยังใจให้เลื่อมใส ให้ท่านด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลายที่ได้มาโดยชอบธรรม ย่อมเป็นผู้ยึดถือชัชนะไว้ได้ในโลกทั้งสองของผู้มีศรัทธาอยู่ครองเรือน คือ เพื่อประโยชน์เกื้อกูลในปัจจุบัน และเพื่อความสุขในสัมปรายภพ การบริจาคของคฤหัสถ์ดังกล่าวมานั้น ย่อมเจริญบุญ

พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจก-ฉกกนิบาต เล่ม ๓ หน้าที ๖๖๗-๖๖๘

อันดับต่อไป ขอนำความการสนทนา มาฝากให้ทุก ๆ ท่านได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งแม้จะเป็นการสนทนาถึงเรื่อง ธรรมะ และสิ่งที่มีจริง ๆ ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้ถึง ๔๕ พรรษา เป็นสิ่งที่ดูเหมือนเข้าใจแล้ว แต่เมื่อได้ฟังอีก ก็เหมือนเป็นสิ่งที่ใหม่ ที่เพิ่งเริ่มฟังอยู่ดี เพราะเหตุที่ ธรรมะ ที่ทรงตรัสรู้ นั้น เป็นเรื่องละเอียด ลึกซึ้ง อย่างยิ่ง ดังคำปราชญ์ที่ว่า เมื่อฟังแล้ว ก็อย่าคิดว่าเข้าใจแล้ว แต่ฟังอีก และ ฟังอีก บ่อย ๆ เนือง ๆ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

อ.วิชัย :

ช่วงนี้ก็เป็นการเล่นนาธรรม เนื่องในวันวิสาขบูชา ประจำวันจันทร์ ที่ ๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๘ ซึ่งทุกท่านก็คงรู้ว่า วันนี้เป็นวันประสูติ ตรัสรู้และปรินิพพานของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่ได้มีโอกาสบูชาอย่างสูงสุดก็คือ การมีโอกาสได้ศึกษา ได้สนทนาพระธรรม ที่พระผู้มีพระภาคฯ ได้ทรงแสดง นี่คือ ประโยชน์สูงสุด

เพราะเหตุว่า ทรงบำเพ็ญบารมีมา เพื่อจะแสดงพระธรรมให้บุคคลที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเป็นปัญญา ที่จะเข้าใจความจริงที่พระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ซึ่งจะมีข้อความก่อนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เพราะเหตุว่า พระองค์ทรงแสดงตามความเป็นจริงว่า แม้พระองค์ก็ต้องดับขันธปรินิพพานอย่างแน่นอน ไม่มีบุคคลใด ที่เกิดมาแล้ว จะดำรงอยู่ได้ตลอดกาล ต้องมีการเกิด การแก่ การเจ็บ และ ความตาย นี่เป็นสิ่งที่มีความจริง ทุกคนต้องเป็นอย่างนี้

ดังนั้น ก่อนที่พระผู้มีพระภาคฯ จะดับขันธปรินิพพาน ได้ตรัสกับท่านพระอานนท์ว่า "ธรรมก็ดี วินัยก็ดี อันเราแสดงแล้ว ได้บัญญัติไว้แล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยนั้นจะเป็นศาสดาแห่งพวกเธอ โดยการล่วงไปแห่งเรา" อันนี้

เป็นข้อความก่อนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดับขันธปรินิพพาน

ในช่วงแรกครับท่านอาจารย์ การที่เราได้มีโอกาสเลื่อมใสศรัทธาในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทุกบุคคลที่มีโอกาสได้สะสมศรัทธามา ก็รู้ว่า พระองค์มีคุณ ซึ่งก่อนที่จะดับขันธปรินิพพาน ก็ทรงแสดงว่า ธรรมและวินัยที่แสดงไว้แล้วนี้ จะเป็นศาสดา ดังนั้น การรู้คุณ ต้องศึกษา เข้าใจ ธรรมะ แต่ว่า จะศึกษาอย่างไร ธรรมะ แสดงอะไรไว้ครับ ท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ คือ ต้องเข้าใจก่อน ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นใคร? คำนี้ ลืมไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น ก็ต้องรู้ว่า การที่บุคคลหนึ่ง บุคคลใด จะสามารถถึงความเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ด้วยความอยาก ด้วยความต้องการ แต่ต้องเป็น "ปัญญา" ที่สามารถที่จะรู้ความจริงของสภาพธรรมะ ตามความเป็นจริง คือ รู้แจ้งสัจจธรรม ธรรมะที่มีจริง ๆ ซึ่งทำให้บุคคลนั้น เป็นพระอรหันตบุคคล คือ ดับกิเลสหมด ไม่มีการที่จะมีกิเลสอีกเลย และต้องถึงความเป็นผู้ที่สมบุรณ์ ด้วยพระญาณต่าง ๆ ที่สามารถที่จะทำให้คนอื่น มีโอกาสที่จะได้ฟังคำ ซึ่งยาก แม้แต่เพียงคำหนึ่ง "คำแรก" ก็ยังยาก เช่นคำว่า "ธรรมะ"

...ถ้าถามคนที่ไม่เคยฟังพระธรรม แล้วบอกว่า ธรรมะ คืออะไร? อยู่ที่ไหน? เขาคงจะตอบไม่ได้ ตามที่เป็นจริง แต่ก็ จะตอบ ตามความคิดเห็นของแต่ละคน ว่าธรรมะคืออะไร? เพราะว่า ภาษาไทยเราก็ใช้คำนี้มาก เช่น ยุติธรรม เป็นต้น หรือว่าธรรม หรืออะไร ๆ ก็ตามแต่ แต่ว่า ไม่ใช่ การที่จะรู้จักพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการคิดเอง ตามที่เคยฟังมาก่อน

เพราะฉะนั้น เพียงคำนี้ การที่จะเคารพอย่างสูงสุด ก็ต้อง รู้ว่าการที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้ เป็นสิ่งที่ไม่ง่าย ยากมาก ต้องบำเพ็ญบารมีนาน ผู้ฟังที่จะได้ฟังคำต่าง ๆ นั้น ก็ต้อง เป็นผู้ที่เห็นคุณ เห็นประโยชน์จริง ๆ ว่า แต่ละคำ เป็นคำ ที่ลึกซึ้ง ยากแก่การที่จะเข้าใจได้ทันที...

...เช่น คำว่า "ธรรมะ" เรามีพระรัตนตรัย พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และ พระสังฆรัตนะ ถ้าไม่มีพระพุทธรัตนะ คือการตรัสรู้ ธรรมรัตนะ ก็มิได้ เพราะฉะนั้น สิ่งที่มีค่าสำหรับทุกคน ก็คือ "แต่ละคำ" ที่ได้ทรงแสดงไว้ แม้ว่าปรินิพพานแล้ว "คำนั้น" ก็เป็นศาสดาแทนพระองค์ ไม่มีคำอื่น ไม่มีคนอื่น ที่จะสามารถที่จะกล่าวความจริงให้คนอื่นได้เข้าใจ จนกระทั่งอบรมเจริญปัญญา ความเห็นถูก ตามที่ได้ฟัง โดยละเอียดถึง ถึงการรู้แจ้ง สิ่งทีพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ และได้รู้ตามด้วย เป็นสาวก เพราะฉะนั้น จึงมีพระอริยสงฆ์ เป็นรัตนะด้วย รวมเป็นรัตนะ ๓ คือ พระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ และ พระสังฆรัตนะ...

...จากการที่เป็นคนธรรมดา ไม่มีความเข้าใจอะไรเลย
กว่าปัญญา จะถึงความเป็น สังฆรัตนะ เป็นสาวก ก็ต้อง
เป็นผู้ที่ได้เข้าใจ "แต่ละคำ" ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
แสดง ประมาท "แต่ละคำ" ไม่ได้เลย ด้วยเหตุนี้ ใครที่จะ
เข้าใจ ความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าใจพระคุณที่
ทรงพระมหากรุณาแสดงธรรมะ ก็ต้องเป็นผู้ที่ละเอียด
แล้วก็ ด้วยความเคารพจริง ๆ ไม่ประมาท แล้วก็ไม่ใช่คำ
คนอื่น เพราะต้องเป็นคำที่จริง "ทุกคำ"...

อ.วิชัย :

ท่านอาจารย์ครับ พระธรรมที่ทรงแสดง ทรงแสดงไว้เป็นอันมาก แต่ท่านอาจารย์กล่าวถึงว่า ต้องละเอียดในแต่ละคำ อย่างเช่น คำว่า ธรรมะ ท่านอาจารย์ครับ สำหรับบุคคล ที่เริ่มได้ยิน ได้ฟัง ธรรมะ จากความที่เคยเข้าใจตามความคิดเห็นของตนเอง แต่ว่า พระธรรมที่ทรงแสดงว่าเป็นธรรมะ จะเริ่มต้นอย่างไร? เพราะเหตุว่า ก็อาจจะกล่าวถึง ธรรมชาติ ยุติธรรม แต่ว่า ธรรมะ ก็ยังไม่ใช่เป็นความเข้าใจอย่างเริ่มต้นที่แท้จริง

ท่านอาจารย์ :

เริ่มต้นที่แท้จริง คือ ได้ยินคำที่กล่าวถึงความจริง ในภาษาของตนๆ เพราะถ้าบอกว่า ศีลธรรมะ แต่ไม่รู้ว่าเป็นอะไร? ก็ไม่ใช่การศีลธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ แต่ไม่รู้ว่าเป็นอะไร? ก็ไม่ใช่การปฏิบัติธรรมะ!!! เพราะว่า คนไทย ก็ใช้คำภาษาบาลีหลายคำ แต่ก็ต้องเป็นผู้ที่ศึกษาพระธรรม จึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่า คำที่พระผู้มีพระภาคฯ ตรัส หมายความว่าอะไร?

แม้แต่เพียงคำว่า สิ่งที่มีจริง ไม่ต้องพูดคำว่า ธรรมะ ได้ไหม? พระผู้มีพระภาคฯ ทรงตรัสรู้ความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ชัดเจนไหม? ไม่ต้องใช้คำว่า "ธรรมะ" เพราะเหตุว่า ธรรมะ หมายความว่า สิ่งที่มีจริง ทั้งหมด เดียวนี้ มีสิ่ง ที่

มีจริง เพราะฉะนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้ความจริง ของสิ่งที่มีจริง "เกิด" มีไหม? "เกิด" ธรรมดาทุกคนเกิดจริงไหม?

อ.วิชัย :

จริงครับ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

เกิดแล้ว จริง เพราะฉะนั้น ขณะที่เกิด ก็เป็นสิ่งที่มีความจริง แน่ ๆ แต่ไม่รู้ว่า สิ่งนั้นคืออะไร ที่เกิด ถ้าไม่มีการทรง แสดงความจริง จะไม่รู้เลย!!! เกิดมาแล้วนานเท่าไร? เห็นอะไรบ้าง? สุข ทุกข์ อย่างไร? แล้วก็จากโลกนี้ไป โดย ที่ไม่รู้ว่า ความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็น อะไร?

อ.วิชัย :

ท่านอาจารย์ครับ แต่รู้สึกว่ คนทั่วไปก็รู้ครับ ว่า มีการเกิด มีการแก่ มีการเจ็บ และ มีการตาย อะไรที่เป็นความตาย ของความรู้ ที่ทรงบำเพ็ญบารมีมา ที่จะตรัสรู้ความจริงครับ ท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะเหตุว่า ทุกคนมีสิ่งที่ปรากฏ แล้วก็รู้ ตามที่คิด ถ้าไม่คิด จะเป็นอย่างไรไหม? ว่านั่นถ้วยแก้ว นี่คน เพราะฉะนั้น มีสิ่งที่ปรากฏจริง รู้ตามที่คิด แต่ไม่ได้เข้าใจความจริงเลย ว่า "เห็น" มี แล้วก็ "สิ่งที่ปรากฏให้เห็น" ก็มี นี่ "เริ่ม" แล้ว ที่จะรู้ว่า อะไรจริง!!! เป็นการ "เริ่ม" ที่จะ "เข้าใจ" พระรัตนตรัย

...มิฉะนั้นแล้ว ไม่มีทางเลย ทั้ง ๆ ที่ ขณะนี้ ก็มี "สิ่งที่มีจริง" แล้วก็มี "คำสอน" ที่พระผู้มีพระภาคฯ ได้ทรงตรัสรู้แล้ว แต่ถ้าไม่ฟัง จะไม่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ ไม่รู้จักพระธรรม ไม่มีทางที่จะรู้แจ้ง ถึงการเป็นพระสงฆ์ ได้แต่กล่าวคำว่า พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ แต่ เข้าใจหรือเปล่า? ว่า การเป็น "ที่พึ่ง" (สรณัง) นั้น เป็น "ที่พึ่ง" อย่างไร?

การเป็นที่พึ่ง ก็คือว่า สิ่งที่มีในโลกนี้ ที่คนในโลกนี้เคยเข้าใจ ไม่ใช่สิ่งที่เป็นความจริงของสิ่งนั้น แต่ละอย่าง ๆ ที่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เพราะฉะนั้น ถ้าเป็นโลกเดิม ก็ไม่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...

อ.วิชัย :

ครับ กราบท่านอาจารย์ครับ เมื่อสักครู่ กล่าวถึง การเกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่ท่านอาจารย์กล่าวถึงว่า ให้พิจารณา อัน นั้น คือ ความที่เข้าใจโดยทั่วไป ซึ่งเป็นความจริง แต่ว่า ยังไม่ละเอียด ที่จะเข้าใจว่า จริง ๆ เป็น "แต่ละหนึ่ง" ที่ เป็นไป ไข่มุขครับ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

คะ "เกิด" เป็นอะไร? ใครเกิด?

อ.วิชัย :

ก็ยังเป็นบุคคลต่าง ๆ เกิด

ท่านอาจารย์ :

เป็นธรรมชาติ หรือเปล่า? เห็นไหม? "ไม่รู้"เลย!!! ขณะนี้ "เห็น" ใครเห็น?

อ.วิชัย : ถ้ากล่าวตอบ (อย่าง) บุคคลทั่วไป ก็ยังเป็น "เราเห็น" อยู่
ครับ

ท่านอาจารย์ : ค่ะ เพราะฉะนั้น ก็ไม่ใช่ธรรมะ เป็น "เราเห็น" ขณะนี้
"กำลังได้ยิน" ใคร "ได้ยิน"?

อ.วิชัย : ก็ยังเป็น "เราได้ยิน"

ท่านอาจารย์ : "เราได้ยิน"? แล้วอย่างนี้ ชื่อว่า รู้จักธรรมะ หรือเปล่า?

อ.วิชัย :

แล้วอะไรจะเป็นความรู้ ที่ต่างกับ เป็นเราที่ได้ยิน กับ
ความรู้ เริ่มว่า เป็นธรรมะ ครับท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ต้องมั่นคง พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นใคร? ต้อง "ฟังคำของพระองค์" เพื่อ "เข้าใจ" ไม่ใช่
"เราคิดเอง" เหมือนเดิม ขณะนี้!! เริ่มฟังตั้งแต่เดี๋ยวนี้
เลย!!! มี "เห็น" จริงไหม?

อ.วิชัย :

จริงแน่นอนครับ

ท่านอาจารย์ :

จริงแน่นอนนะคะ แล้ว "ใครเห็น"? ถ้าไม่ฟังอย่างนี้ ไม่รู้
เลย ไม่มีทางที่จะ "รู้จัก" พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าพูดถึง
สิ่งที่มีจริง เรารับรองกันทุกคน พูดถึงสิ่งที่มีจริง แต่ ไม่
ละเอียดพอที่จะรู้ว่า เดียวนี้!! อะไรมีจริง ๆ !!! นี่คือ ความ
ไม่ละเอียด

...ถ้าไม่ละเอียดอย่างนี้ จะเข้าใจอะไร? จะรู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อย่างไร? พระองค์ก็เหมือนคนอื่น
ธรรมดาทั้งหลาย ที่คิดเรื่องของสิ่งที่มี แล้วก็แสดงความ
คิดเห็นของตนเอง แต่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรง
ตรัสรู้ และทรงแสดงความจริงเดี๋ยวนี้!!! ให้เข้าใจถูกต้อง
ตามความเป็นจริง มิฉะนั้น ก็ไม่รู้ไป แล้วก็รู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดชีวิตด้วย...

...เพราะฉะนั้น เดี๋ยวนี้ ปกติธรรมดา ก่อนฟังพระธรรม
ทุกคนเข้าใจว่า "เราเห็น" แต่เมื่อได้ฟังความจริงว่า สิ่งที่มี
จริงแต่ละอย่าง ขณะนี้ เป็นสิ่งที่พระอรหันตสัมมาสัม
พุทธเจ้าทรงตรัสรู้ แล้วคำว่า "ตรัสรู้" หมายความว่าอะไร?
พูดทุกคำ ต้องเข้าใจ ไม่ใช่ว่า พูดตามเฉย ๆ "ตรัสรู้" คือ
รู้ความจริงของสิ่งที่มีจริง ถึงที่สุดเปลี่ยนแปลงอีกไม่ได้
เลย เพราะว่าเป็นความจริง ซึ่งไม่มีใครสามารถที่จะ
เปลี่ยนแปลงได้ นี่คือการตรัสรู้...

...เพราะฉะนั้น ผู้ที่ไม่เคยฟังพระธรรมเลย เพียงมีศรัทธา กราบไหว้บูชา แต่ไม่เคยรู้เลยว่า ที่กราบไหว้บูชา บูชาใน พระคุณ ที่ทรงแสดงความจริง ซึ่งไม่มีใครเคยรู้มาก่อน ให้ รู้ตามความเป็นจริงว่า สิ่งที่มีจริงแต่ละหนึ่ง มีจริง ๆ เพราะเกิดขึ้น โดยที่ใครก็ไม่สามารถไปทำให้เกิดขึ้นได้ เลยสักคน แม้พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ก็ไม่ได้ ตรัสว่า พระองค์ทำให้สิ่งนั้น สิ่งนี้ เกิดขึ้น แต่ทรงแสดงว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ที่เกิด สิ่งนั้น ต้องมีปัจจัย หรือสิ่งที่ อุปการะ เกื้อกูล ให้ "สิ่งนั้น" เกิดขึ้น ไม่ใช่ใครเลย!! แล้วก็ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับของใคร นี่คือ ความหมายของ สิ่งที่มีจริง ภาษาบาลี ใช้คำว่า "ธรรมะ" เป็น "อนัตตา" คือ ไม่ใช่ใคร แล้วก็ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับของใครด้วย...

..."เริ่มพิจารณา" ตั้งแต่เกิดมานี้ ตลอดชีวิต ก็มี "เห็น" ไม่
รู้เลย!!! มี "ได้ยิน" ก็ไม่รู้ความจริง มี "ได้กลิ่น" มี "ลิ้มรส"
มี "รู้สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย" มีการ "คิดนึก" มีสุข มีทุกข์ มี
มากมาย หลายอย่าง ไม่รู้ความจริงเลย!!! เพราะฉะนั้น
ได้ยินคำว่า อวิชชา โมหะ ความไม่รู้ ไม่ใช่รู้อื่น!!! ไม่รู้
ความจริงของสิ่งที่กำลังมี เดียวนี้เอง!!!!...

...เพราะฉะนั้น ที่ อวิชชา หรือความไม่รู้ ซึ่งเป็นเหตุที่จะ
ให้เกิดกิเลสทั้งหลาย จะค่อย ๆ ละคลายลงได้ ก็ต่อเมื่อ
มีความรู้ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง เกิดขึ้น จึงรู้ว่า ความ
จริงที่ไม่เคยรู้มาก่อนในสิ่งที่มี เป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้น ไม่ใช่เรื่อง "เรา" หรือ "ใคร" แต่เป็นเรื่อง
"ความเห็นถูกต้อง" ซึ่งภาษาบาลี ใช้คำว่า "ปัญญา"
เพราะฉะนั้น เดียวนี้ มีปัญญา หรือยัง? ต้องเป็นคนที่
ตรง ทุกคำ ที่ได้ยิน เป็นธรรมะ ค่ะ...

ฟังด้วยดี ย่อมได้ปัญญา

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อทรงแสดงการได้ปัญญาด้วยการณ์ ๔ อย่าง แก่อาฬวกยักษ์นั้น จึงตรัสว่า สุตทหาโน เป็นต้น. คาถานั้นมีอธิบายว่า พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระสาวก ผู้อรหันต์บรรลุนิพพาน ด้วยธรรมใด ในบุพภาคอัน ต่างด้วยกายสุจริตเป็นต้น ในอปรภาคอันต่างด้วยโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ บุคคล เชื่อธรรมนั้น คือ ธรรมของพระอรหันต์ทั้งหลาย ย่อมได้ปัญญา อันเป็นโลกียะและ โลกุตระ เพื่อบรรลุนิพพาน ก็แล ย่อมได้ปัญญา อันเป็นโลกียะและโลกุตระ ด้วยเหตุ สักว่าศรัทธาเท่านั้น หามิได้

ก็เพราะบุคคลเกิดศรัทธาแล้ว ย่อมเข้าไปหา เมื่อเข้าไปหา ย่อมนั่งใกล้ เมื่อนั่ง ใกล้ ย่อมเงยโศต เงยโศตแล้ว ย่อมฟังธรรม เพราะฉะนั้น ฟังอยู่ด้วยดี จำเดิมแต่เข้าไป หา จนถึงการฟังธรรม ย่อมได้ปัญญา.

มีอธิบายอย่างไร มีอธิบายว่า แม้เชื่อธรรมนั้นแล้ว เข้าไปหาพระอาจารย์และ อุปัชฌาย์ตามกาล เข้าไปนั่งใกล้ด้วยการทำวัตร ในกาลใด พระอาจารย์และอุปัชฌาย์ มีจิตอันการเข้าไปนั่งใกล้ให้ยินดีแล้ว ประสงค์จะกล่าวคำไร ๆ ในกาลนั้น ก็เงยโศต ด้วย ความเป็นผู้ใคร่จะฟังอันถึงแล้ว ฟังอยู่ย่อมได้ปัญญา ก็แม้ฟังอยู่ด้วยดีอย่างนี้ เป็นผู้ไม่ ประมาท ด้วยการไม่อยู่ปราศจากสติ และมีปัญญาเครื่องสอดส่อง ด้วยความเป็นผู้รู้ สุภาสิตและทุกาษิตนั้นแล ย่อมได้ปัญญา บุคคลนอกนี้ ย่อมไม่ได้ปัญญา

ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า เป็นผู้ไม่ประมาท มีปัญญาเป็นเครื่อง
 สอดส่อง เพราะบุคคลปฏิบัติปฏิบัติกันเป็นไปเพื่อให้ปัญญา ด้วยศรัทธาอย่างนี้แล้ว
 ฟังอุบายอันเป็นเครื่องบรรลุปัญญา ด้วยการฟังด้วยดี คือ โดยเคารพ ไม่หลงลืมสิ่ง
 ถู้อาแล้ว ด้วยความไม่ประมาท และถือเอาสิ่งไม่หย่อน ไม่เกิน และไม่ผิด ด้วยความ
 เป็นผู้มีปัญญาเป็นเครื่องสอดส่อง ย่อมกระทำให้กว้างขวาง หรือ เจียโลดลง ด้วยการฟัง
 ด้วยดี ย่อมฟังธรรมอันเป็นเหตุได้เฉพาะซึ่งปัญญา ครั้นฟังด้วยความไม่ประมาทแล้ว
 ย่อมทรงธรรม ย่อมใคร่ครวญอรรถแห่งธรรมทั้งหลาย ที่ทรงจำ ด้วยความเป็นผู้มี
 ปัญญาเป็นเครื่องสอดส่อง ในลำดับนั้น ย่อมกระทำให้แจ้งซึ่งปรมาตถ์ โดยลำดับ

พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๕ - หน้าที่ ๔๗๐

กราบทำนุชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
 และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

